

Sygn.akt III AUa 390/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bohdan Bieniek (spr.)

Sędziowie: SA Piotr Prusinowski

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 października 2013 r. w B.

sprawy z odwołania G. S., w miejsce którego wstąpiła żona E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o dodatek pielęgnacyjny

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 lutego 2013 r. sygn. akt V U 1615/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 390/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił G. S. prawa do dodatku pielęgnacyjnego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył G. S., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do dodatku pielęgnacyjnego, gdyż z uwagi na stan zdrowia jest zmuszony korzystać z pomocy innej osoby.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 12 lutego 2013r. w sprawie V U 1615/12 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. S. dodatek pielęgnacyjny z uwagi na całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji od dnia 26 lipca 2012 roku na stałe.

Wydanie powyższego orzeczenia poprzedziły ustalenia, iż wnioskodawca przebył usunięcie nerki prawej z powodu schorzenia onkologicznego, a w nerce lewej stwierdza się schyłkową niewydolność. Z uwagi na to schorzenie ubezpieczony zmuszony jest poddawać się dializie. Czynności tych nie jest w stanie wykonać samodzielnie. Stąd też pomaga mu żona, która zajmuje się także opatrunkami po zabiegach. Przygotowuje także niezbędne do tych czynności

płyny, których odwołujący z uwagi na znaczny ciężar nie jest w stanie przynieść sam. Nie jest w stanie także wykonać niektórych czynności związanych z higieną osobistą.

W celu ustalenia czy schorzenia występujące u odwołującego naruszają sprawność organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu : nefrologii – diabetologii, onkologii i kardiologii, którzy po rozpoznaniu schyłkowej niewydolności nerki lewej (dializoterapia), stanu po usunięciu nerki prawej z powodu raka w 2007 r., cukrzycy typu 2, zawału serca ściany dolnej leczonej angioplastyką w 2004 r., stanu Hemodynamicznego II wg NYHA, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy zarostowej tętnic kończyn dolnych i otyłości uznali, iż odwołujący jest zdolny do samodzielnej egzystencji i nie wymaga stałej lub długotrwałej pomocy innych osób w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 75 ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którą dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli zostanie uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia. W ocenie Sądu I instancji wyjaśnienia odwołującego wskazują na istnienie niezdolności do samodzielnej egzystencji. W tej sytuacji, mimo treści opinii biegłych Sąd uznał, że istnieją podstawy do przyznania dodatku pielęgnacyjnego. W rezultacie zaskarżona decyzja podlega zmianie z mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiódł pozwany, wskazując na naruszenie:

1. prawa materialnego, a mianowicie art. 75 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [Dz.U z 2009r. nr 153, poz.1227 ze zm.] poprzez przyjęcie prawa wnioskodawcy do dodatku pielęgnacyjnego w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest zdolny do samodzielnej egzystencji.
2. prawa procesowego w postaci sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia i oddalenia odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie spór dotyczył prawa do dodatku pielęgnacyjnego. Sąd I instancji słusznie stwierdził, że prawo do tego świadczenia wynika z ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z treścią art.75 cytowanej ustawy dodatek pielęgnacyjny przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, jeżeli osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia.

Z brzmienia powyższej normy wynika, że warunkiem uprawniającym do dodatku pielęgnacyjnego jest stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo ukończenie wieku 75 lat. W tym ostatnim wypadku przyznanie świadczenia nie wymaga badania lekarskiego i weryfikacji stanu zdrowia. Dodatek jest przyznawany automatycznie z chwilą ukończenia 75 rok życia.

W pozostałych przypadkach zachodzi konieczność ustalenia, czy dana osoba jest całkowicie niezdolna do pracy i niezdolna do samodzielnej egzystencji. Wnioskodawca pobierał emeryturę i w dniu 26 lipca 2012r. złożył wniosek o ustalenie uprawnień do dodatku pielęgnacyjnego. W toku postępowania przed organem rentowym został uznany za osobę zdolną do samodzielnej egzystencji, pomimo rozpoznania schorzeń postaci w przebytego zawału serca w 2004r. i usunięcia nerki prawej z powodu Ca w 2007r.

W związku ze złożonym odwołaniem od negatywnej decyzji organu rentowego Sąd I instancji zasadnie dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy. Wybór specjalności biegłych był prawidłowy, gdyż odpowiadał schorzeniom wnioskodawcy. Ze sporządzonej opinii wynika, że odwołujący był zdolny do samodzielnej egzystencji. Biegli w swej opinii wskazali

okoliczności, które prowadzą do takiego wniosku, a przedstawione argumenty na poparcie tego stanowiska należy uznać za trafne. Jednocześnie biegli zauważyli, iż ubiegający się o świadczenie wymaga systematycznego leczenia specjalistycznego i kontynuowania leczenia nerkozastępczego, co jednak nie rzutuje na niezdolność do samodzielnej egzystencji. W tym stanie rzeczy samoistne odmienne ustalenie Sądu, iż wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji należy uznać za wadliwe. Jeżeli Sąd korzysta z wiadomości specjalnych, to znaczy że są one konieczne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. W kwestiach wymagających wiadomości specjalnych, a taką jest bez wątpienia kwestia istnienia niezdolności do samodzielnej egzystencji, Sąd winien posiłkować się stanowiskiem biegłych, nie zaś zajmować samodzielnie własne stanowisko [vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9.05.2000r. w sprawie IV CKN 1209/00]. Ocena zdolności do pracy wymaga ustalenia stanu zdrowia i jego wpływu na zdolność wykonywania pracy zarobkowej. Poczynienie tych ustaleń wymaga wiadomości specjalnych, z reguły nie jest możliwe do dokonania samodzielnie przez sąd [por. wyrok SN z dnia 27.10.2005r. w sprawie I UK 356/04]

Oceny tej nie zmienia argument Sądu I instancji, iż u wnioskodawcy rozpoznano szereg schorzeń. W sprawie o dodatek pielęgnacyjny nie jest decydująca sama ilość schorzeń, lecz skutek jaki one wywołują w świetle oceny niezdolności do samodzielnej egzystencji. Sam termin "niezdolność do samodzielnej egzystencji" zdefiniowany został w art. 13 ust. 5 cytowanej ustawy emerytalnej, jako spowodowanie naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Wskazać należy, iż termin ten ma szeroki zakres przedmiotowy. Obejmuje bowiem opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp. oraz pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza. Wszystkie zaś powyższe elementy łącznie wyczerpują treść terminu "niezdolność do samodzielnej egzystencji". [tak SA w Gdańsku w wyroku z dnia 19.03.2013r. IIIAUa (...) lex 1298892]

Stąd też za wadliwe należy uznać oparcie orzeczenia wyłącznie o wypowiedzi osoby zainteresowanej, która jednocześnie w toku rozprawy nie składała umotywowanych zastrzeżeń do treści opinii lekarskiej. Specyfika dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko do zgodności z zasadami doświadczenia życiowego, wiedzy powszechnej oraz logicznego myślenia. [por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 11.04.2003r. I ACa 65/13LEX nr 1314669]. W konsekwencji jeśli warunkiem przyznania prawa do dodatku pielęgnacyjnego jest wykazanie niezdolności do samodzielnej egzystencji, to nie można pominąć wniosków wynikających z opinii.

Oczywiście trzeba też zauważyć, że ciężka choroba jaka dotknęła wnioskodawcę i doprowadziła do sytuacji kontynuowania procesu w trybie art. 136 ustawy emerytalnej [do procesu wstąpiła małżonka po śmierci wnioskodawcy] wywiera niewątpliwe piętno na ocenę całego zagadnienia w tej sprawie. Jednak miara współczucia, jaką można operować w tej sprawie, nie pozwala w żadnym wypadku na przyznanie świadczenia tylko wyłącznie w oparciu o zasady współżycia społecznego, które w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie mają w sprawie zastosowania.

Z tych względów zaskarżony wyrok podlegał zmianie w oparciu o art. 386 § 1 kpc.